

Monika Wawer

Uniwersytet Jagielloński

ORCID: 0000-0003-4073-4693

Gatunki, kategorie i tagi w telewizji linearnej i nielinearnej

Streszczenie

Pojęcie gatunku telewizyjnego stanowi punkt wyjścia do konceptualizacji czynionych przez badaczy z różnorodnych perspektyw teoretycznych. Wydaje się, że w bogatej genologicznej literaturze przedmiotu brakuje perspektywy twórców telewizyjnych. Powody tego zaniechania są zapewne uzasadnione dowolnością i niespójnością nazewnictwa stosowanego przez nadawców i producentów, które służy raczej komunikacji z widzami i komunikacji wewnętrznej niż potrzebie precyzyjnego klasyfikowania treści. Celem tego artykułu jest próba opisu gatunków, kategorii i tagów używanych przez twórców telewizji. Analiza tego zbioru nazw posłuży odnalezieniu prawidłowości rządzących myśleniem o treściach telewizyjnych programistów i producentów. Dodatkowe odniesienie w tych rozważaniach będzie stanowić dziejąca się właśnie na naszych oczach transformacja telewizji związana z pojawieniem się obok paradygmatu linearnego paradygmatu nielinearnego.

Słowa kluczowe: gatunek telewizyjny, telewizja linearna, telewizja nielinearna, programowanie, *scheduling*.

Genres, categories and tags in linear and non-linear television

Abstract

The concept of television genre is a starting point for conceptualizations made by researchers from various theoretical perspectives. It seems that the rich genological literature on the subject lacks the perspective of television creators. The reasons for this omission are probably justified by the arbitrariness and inconsistency of the nomenclature used by broadcasters and producers, which serves rather to communicate with the viewer and internal communication than to precisely classify the content. The purpose of this article is to attempt to describe the genres, categories and tags used by television creators. The analysis of this set of terms will serve to find the regularities that govern programmers and producers' thinking about TV content. An additional reference in these considerations will be the transformation of the linear to the non-linear paradigm.

Keywords: tv genre, linear tv, non-linear tv, programming, scheduling.

Wstęp

Telewizja od co najmniej dekady znajduje się w bardzo szczególnym momencie. Po rozważaniach dotyczących jej schyłku czy nawet śmierci badacze i publicyści koncentrują się raczej na transformacji tego medium w wymiarze technologicznym, społecznym i kulturowym.

Pojawienie się paradygmatu nielinearnego oznacza istotne zmiany w dystrybucji kontentu, zachowaniu widzów, strategii programowej nadawców, a nawet formatowaniu programów. Nie prowadzi jednakże do równoczesnego zniknięcia paradygmatu linearnego. Przeciwnie, trzeba podkreślić, że oba paradygmaty – linearny i nielinearny – współistnieją we współczesnej telewizji, a wielu nadawców, twórców telewizji i samych widzów funkcjonuje w obu światach starych i nowych mediów, a także nic nie wskazuje na to, żeby ta sytuacja miała się wkrótce zmienić.

W tym artykule chciałabym zbadać jeden tylko aspekt opisanych przemian, a zatem opisać, w jaki sposób twórcy telewizyjni klasyfikują kontent we współczesnej telewizji oraz w jakim stopniu wymienione paradygmaty wpływają na te kategoryzacje.

Ponieważ kwestie genologiczne stanowią w literaturze przedmiotu źródło niekończących się dyskusji, niedomkniętych klasyfikacji i niezliczonych podejść, chciałabym uczynić istotne zastrzeżenie. Gatunek medialny będę rozpatrywać jako mający przede wszystkim dwie funkcje: kategoryzacyjną i komunikacyjną. O ile dla badaczy ważna jest ta pierwsza, o tyle dla programatorów i kreatorów telewizji liczy się ta druga, ponieważ nie zastanawiają się nad logiką podziałów, nad spójnością i prawidłowością definicji genologicznych. Nazwy gatunków i inne stosowane kategorie pozwalają im na komunikację z odbiorcami, mają dostarczać informacji o programach. Służą też do komunikacji wewnętrznej, do dobrego zrozumienia, jaki kontent zamawiamy, jaki produkujemy, jaki będziemy promować i dystrybuować.

Nie będę zatem w tym artykule szukać prawidłowości w typologicznym chaosie, który panuje w ramówkach liniarnych i w bibliotekach VOD, raczej skoncentruję się nad analizą komunikacyjnej funkcji takich, a nie innych podziałów.

Jednocześnie bliskie jest mi szerokie rozumienie gatunku jako wyznacznika pewnego modelu poznawczego, ramy myślenia i komunikowania. Zatem „używanie” nazw gatunków i innych kategorii przez nadawców dostarcza danych dotyczących tego, jak wyobrażają sobie potrzeby widzów, co wiedzą o ich praktykach odbiorczych wpisanych w codzienne zachowania, wskazuje na to, jak nadawcy postrzegają społeczno-kulturowy pejzaż współczesności. Dodatkową kwestią pozostaje, czy na to „porządkownie” kontentu ma wpływ obserwowana transformacja telewizji, stała obecność dwóch paradygmatów, która wiąże się ze zmianą modelu odbiorczego. Widzowie odchodzą przecież od biernego oglądania przekazu jako strumienia obrazów i dźwięków rozumianych jak *flow*¹ lub następujących po sobie segmentów².

¹ R. Williams, *Technology and Cultural Form*, Routledge, New York 2003.

² J. Ellis, *Scheduling: The Last Creative Act in Television*, „Media, Culture & Society” 2000, No. 22(1), s. 25–38.

Coraz częściej wytwarzają własny *digital flow*, ulegając złudzeniu indywidualizacji i personalizacji, które mają umożliwić platformy VOD³.

Niektórzy badacze zauważają, że w związku z przemianami współczesnej telewizji znaczenie gatunku wzrasta, staje się najważniejszą kategorią definiującą kontent i jego widza zarówno w kanałach uniwersalnych, jak i na platformach VOD. Temu procesowi ma towarzyszyć zmniejszająca się rola brandu, wyróżnika, DNA kanału⁴. Jednocześnie pojawiają się głosy, że kontent tematycznych kanałów telewizyjnych staje się coraz mniej zróżnicowany. To podobieństwo poszczególnych programów sprawia, że niektórzy całe kanały tematyczne zaliczają do nowych rozszerzonych kategorii, jak *lifestylowa* albo *faktualowa*⁵.

W artykule wezmę pod uwagę tych polskich kreatorów telewizji, którzy dystrybuują kontent zarówno tradycyjnie linearnie (naziemnie, kablowo i satelitarnie), jak i na platformach VOD. Gatunki służą im zatem do komunikacji z odbiorcami polskiej telewizji linearnej i nielinearnej. Zanim jednak przejdę do analizy empirycznej, pozwolę sobie nakreślić nieco szerszy kontekst i pokusić się o próbę konceptualizacji aktywności genologicznej nadawców w odniesieniu do odbiorców: telewizji linearnej i nielinearnej.

Rola gatunków w telewizji linearnej – perspektywa nadawców i kreatorów telewizji

Najważniejsze zadanie nadawców tradycyjnej telewizji polega na przyciągnięciu i utrzymaniu jak największej widowni. A właściwie na sprawieniu, żeby tak właśnie wyglądało to w pomiarach przeprowadzanych przez zewnętrzne instytuty badawcze dla domów mediowych. W skrócie pisze się nawet, że nadawcy produkują nie tyle sam kontent, ile widownię tego kontentu, którą sprzedają reklamodawcom⁶. Kluczowa dla nadawców wiedza o widowni jest zależna od możliwości technologicznych. Pomiaru dają pewne wyobrażenie o tym, że jakiś widz włączył dany program telewizyjny, ale nie dają wiedzy, jak i dlaczego dokonał takiego wyboru. Wiedza ta jest dostępna *post factum* i w ograniczonym stopniu pozwala na moderowanie tej widowni. Tradycyjne badania telewizji dostarczają raczej danych dotyczących tego, czy dany program przyciągnął uwagę widowni, ale niewiele mówią o samej widowni, na przykład o indywidualnych praktykach odbiorczych i doświadczeniach widzów⁷.

³ J.M. Casey, *Forward Is the Battle Cry*: Binge-Viewing Netflix's *House of Cards* [w:] *The Netflix Effect. Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.

⁴ H. Bruun, *Re-scheduling Television in the Digital Era*, Routledge, London 2020.

⁵ S. Noh, *Dual portfolio management strategies of online subscription video on demand (SVOD) companies: A genre perspective*, "Journal of Media Business Studies" 2020, Vol. 18(2), s. 132–153.

⁶ J.L. Sullivan, *Media audience. Effects, Users, Institutions, and Power*, Sage, London 2020.

⁷ S. Arnold, *Netflix and the Myth of Choice/Participation/Autonomy* [w:] *The Netflix Effect: Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.

Na podstawie wyników tych badań programatorzy układają ramówkę linearną, w której gatunki mają swoje zdefiniowane sloty umieszczone w szerszych pasmach, np. *day time*, *access prime time*, *prime time*, *night time*⁸. W polskiej telewizji w pasmie *day time* oprócz codziennego *morning show* znajdziemy głównie powtórki tak zwanych telenoweli paradokumentalnych lub programów *reality tv*. *Access prime time* w kanałach uniwersalnych jest zdominowany głównie przez telenowele paradokumentalne (kiedyś pojawiał się tam także *talk-show*). *Prime time* zwyczajowo rozpoczynają newsy, później możemy oglądać seriale fabularne *premium*, *talent show*, *game show*.

Badania audytorium pozwalają definiować gatunki w odniesieniu do demograficznie opisanej widowni. *Newsy*, sport zwyczajowo częściej oglądają mężczyźni⁹, *talk-show*, soap operę – kobiety. W strategii ramówkowej „granie gatunkiem” odgrywa istotną rolę i poszczególne „zagrania” mają nawet swoje nazwy: *counter programming*, *hammocking*, *tentpoling* itd. O tym, czy strategia ramówkowa okazała się sukcesem, programatorzy dowiadują się z opóźnieniem, które wynika ze specyfiki badań Nielsena.

Rola gatunków w telewizji nieliniowej – perspektywa nadawców i kreatorów telewizji

Kontent telewizji nieliniowej jest dostępny dla widza w formie katalogu, biblioteki, więc daje mu możliwość wolnego wyboru. Odbiorcy mogą stworzyć swoje własne *digital flow*, nie są uzależnieni od telewizyjnej ramówki. Dlatego efekt Netfliksa, a według niektórych badaczy raczej mit Netfliksa¹⁰, wiąże się z personalizacją, wolnością i podmiotowością odbiorcy. Jednak równocześnie warto podkreślić, że zarządzający platformami zyskują możliwość dokładnego przyjrzenia się wyborom programowym widza i wpływania na te wybory dzięki *algorithmic governmentality*¹¹. Pomiar telewizji odchodzą od koncentracji na dotychczasowym profilu demograficznym widza/widowni na rzecz bardziej złożonych danych przekazywanych przez serwery, które definiują zarówno zachowanie odbiorców, jak i samą treść przez wiele wąskich kategorii. To pozwala na stworzenie modelu rekomendacji dla indywidualnego subskrybenta.

Gatunki są używane do tej identyfikacji na różnych poziomach: widocznej i niewidocznej dla odbiorcy. Programatorzy Netfliksa nie ukrywają, że najważniejsze w procesie konstruowania profilu odbiorcy są dane pozyskane automatycznie i niewidoczne dla niego, a nie wybory, których dokonuje samodzielnie w systemie. Te operacje Netfliks przeprowadza, wykorzystując ponad 75 tysięcy mikrogatunków¹², które odnoszą się

⁸ *Programming TV, Radio, and Cable*, eds. E.T. Vane, L.S. Gross, Focal Press, Boston 1994.

⁹ Ostatnie badania widowni wskazują na to, że ta tendencja zmienia się i programy informacyjne mają wyrównaną widownię żeńską i męską.

¹⁰ S. Arnold, *Netflix and the Myth of Choice...*

¹¹ A. Rouvroy, *The end(s) of critique: Data behaviourism versus due process* [w:] *Privacy, Due Process and the Computational Turn: The Philosophy of Law Meets the Philosophy of Technology*, eds. M. Hildebrandt, K. de Vries, Routledge, London 2013.

¹² S. Arnold, *Netflix and the Myth of Choice...*

nie tylko do wątków, miejsc realizacji, aktorów (typów bohaterów), lecz także to takich kategorii jak ton, moralność, emocjonalny wpływ. Później tagi są zestawione ze zwyczajami widzów. Do klasyfikacji programów, seriali i filmów Netfliks stosuje matematyczne formuły, według których proponuje odbiorcom preferowany контент. W istocie nie tyle analizuje zwyczaje indywidualnego widza, ile raczej łączy subskrybentów w grupy.

Część metodologiczna

Już ten ogólny zarys wskazuje na różnice pomiędzy kategoryzowaniem kontentu telewizyjnego w paradygmacie linearnym i nielinearnym. Jednocześnie dowodzi znaczenia tych podziałów w procesie komunikacji nadawców z widzami.

Celem tego artykułu będzie wyodrębnienie nazw gatunkowych i innych kategorii używanych przez programistów i kreatorów telewizji w komunikacji zewnętrznej z odbiorcą i w komunikacji wewnętrznej. Kolejnym punktem będzie analiza stosowanych przez praktyków nazw kategorii i próba interpretacji, w której będziemy się posiłkować zapisem wywiadów pogłębionych z osobami kreującymi i programującymi telewizję.

U podstaw tak zarysowanych badań leży paradygmat konstruktivistyczny, który definiuje prawdę o rzeczywistości nie jako zastaną, ale jako w tworzącą się w procesie doświadczania. Źródłem wiedzy będzie w tym kontekście praktyka twórców biorących udział w wywiadach, obserwacje samej autorki, a także informacje dostarczone w dokumentach o działalności spółek telewizyjnych. Dodatkowo technika *semi-structured* wywiadów z otwartymi pytaniami pozwoliła na uzyskanie obszerniejszych komentarzy od uczestników badania. Przyjęty kwestionariusz tworzył oczywiście istotną ramę dla wywiadów, jednak autorka zarezerwowała sobie prawo do pewnej elastyczności w eksplorowaniu niezaplanowanych wątków, które pojawiły się w trakcie rozmów.

Kategorie odnoszące się do telewizji linearnej i nielinearnej obecne w materiałach przygotowanych przez spółki

Materiałem badawczym, który został wykorzystany w dalszej analizie, są informacje o ramówkach telewizyjnych tak zwanej wielkiej czwórki, czyli cieszących się największą popularnością w Polsce stacji telewizyjnych: TVP1, TVP2, TVN, Polsat. Do analizy został wybrany tydzień, który nie wyróżniał się specjalnymi wydarzeniami i należał do jesiennej ramówki wymienionych stacji. W założonym czasie od 2 października 2023 do 8 października 2023 w TVP1, TVP2, TVN i Polsatu zidentyfikowano 143 określenia definiujące proponowany przez nadawców контент¹³. Autorce zależało na zestawieniu nazw kategorii określających te pozycje w telewizji linearnej i nielinearnej, czyli w układzie

¹³ Ramówki wiosenne lub jesienne polskich kanałów uniwersalnych są powtarzalne. Oznacza to, że każdy dzień tygodnia zawiera te same pozycje programowe przez okres trwania ramówki. Zatem wybór standardowego tygodnia pozwala na zgromadzenie danych, które są w pełni reprezentatywne dla prowadzonych w artykule analiz.

telewizji naziemnej i bibliotekach VOD. Takie porównanie pozwalało bowiem dostrzec zarówno wielość i złożoność tych kategorii, jak i odkryć w nich pewne prawidłowości.

W związku z tym, że nie udało się odnaleźć wszystkich 143 pozycji z ramówek telewizyjnych na platformach VOD, ostatecznie lista do analizy zawiera 121 programów. Podstawowe różnice w przypisywaniu do określonej kategorii wynikają z samej specyfiki systemu porządkowania programów: ramówki lub biblioteki. W ramówce linearnej, która jest właściwie listą następujących po sobie pozycji, program jest przypisany na ogół do jednej nazwy kategorii. W bibliotekach VOD program znajduje się w strukturze kategorii i podkategorii. Ta obserwacja potwierdza różnice opisane w poprzednich rozdziałach.

W Polsatboxgo seriale można filtrować poprzez następujące „gatunki”: akcja, animowany, biograficzny, dokumentalny, dramatyczny, familijny, fantastyczny, historyczny, horror, inny, komediowy, kostiumowy, kryminalny, muzyczny, obyczajowy, paradokumentalny, podróżniczy, polityczny, przygodowy, reality show, romantyczny, rozrywkowy, sci-fi, sensacyjny, sportowy, talk-show, thriller, wojenny. Natomiast „programy” można selekcjonować poprzez „gatunki”: biznesowy, dokument, dokumentalny, gry, historyczny, kabarety, komediowy, koncerty, kryminalny, kulinarny, kulturalny, moda i uroda, muzyczny, muzyka, nastolatki, naukowy, paradokumentalny, podróżniczy, poradniki i hobby, programy rozrywkowe, publicystyczny, reality show, reporterski, rozrywkowy, talk show, zdrowie.

W Playerze lista wyboru jest krótsza, seriale dzielą się na: kryminalne, obyczajowe, komediowe, sensacyjne, thriller, dramat, telenowela. Poszczególne seriale należą często do kilku kategorii, na przykład Na Wspólnej, Pati. Po kliknięciu w „Programy” widzimy rozwijające się menu z następującymi opcjami: rozrywka, kuchnia, poradniki, podróże i przygoda, talk-show, motoryzacja, dom i ogród. Oprócz głównych kategorii Player uzupełnia poszczególne utwory tagami zamieszczonymi w dodatkowej ramce.

Telewizja Polska wyróżnia na swojej platformie vod.tvp.pl cztery główne kategorie: seriale, programy, dokumenty i news. Seriale zawierają podkategorie: obyczajowe, sensacyjne, telenowe, komediowe, kostiumowe, archiwalne. Programy dzielą się na: rozrywkę, kulturę, historię, kulinaria, wiedzę, styl życia, perły archiwów. W kategorii „dokumenty” można odnaleźć podkategorie: społeczeństwo, natura i podróże, sztuka, historia, ludzie, polityka, religia i wiara.

Pierwsze, ogólne spojrzenie na sąsiadujące ze sobą kolumny zawierające nazwy tego samego programu z ramówki linearnej i z platformy VOD wskazuje, że najmniej różnic występuje w odniesieniu do seriali fabularnych (por. tabela 1).

Tabela 1. Nazwy kategorii odnoszących się do seriali fabularnych w ramówkach linearnych i na platformach VOD¹⁴

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Akacyjowa 38	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/kostiumowe	
Barwy szczęścia	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	
Chichot losu	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Dziedzictwo	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	
Echo serca	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	serial medyczny
Korona królów. Jagiellonowie	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/kostiumowe	
Krok od nieba	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Leśniczówka	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Lokatorka	TVP1	Serial kryminalny	Serial społeczno-kryminalny	
M jak miłość	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	
Na dobre i na złe	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Na sygnale	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Na Wspólnej	TVN	Serial obyczajowy	Serial obyczajowy/ Telenowela	losy bohaterów Na Wspólnej
O mnie się nie martw	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Ojciec Mateusz	TVP1	Serial kryminalny	Seriale/sensacyjne	
Pati	TVN	Serial obyczajowy	Serial kryminalny/ dramat	Agnieszka Przepiórska, Aleksandra Adamska, Bartek Ignaciuk
Pierwsza miłość	Polsat	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Przyjaciółki	Polsat	Serial obyczajowy	Serial obyczajowy	
Ranczo	TVP1	Serial komediowy	Seriale/komediowe	
Rodzinka.pl	TVP2	Serial komediowy	Seriale/komediowe	
Szadź	TVN	Serial kryminalny	Thriller	Aleksandra Popławska, Igor Brejdy, Krymiński, Maciej Stuhr
Świat według Kiepskich	Polsat	Serial komediowy	Seriale/Komediowy	
Tajemnice rodu Valentów	TVP1	Serial historyczny	Seriale/kostiumowe	
Teściowie	Polsat	Serial komediowy	Seriale/Komediowy	
Zakazany owoc	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Złoty chłopak	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale	dramat

Serialom określanym jako „obyczajowy” w telewizji linearnej odpowiada przypisanie do kategorii seriale/obyczajowe w bibliotece VOD, jedynie w czterech przypadkach na 18 kategoria jest inna: seriale, seriale/kostiumowe, serial kryminalny/dramat.

¹⁴ Wszystkie zamieszczone w artykule tabele są wynikiem badań własnych autorki.

W odniesieniu do seriali, określanych jako „kryminalne” w telewizji linearnej, biblioteka VOD proponuje zaszufłakowanie do grupy: serial społeczno-kryminalny, seriale/sensacyjne, thriller. Całkowita zgodność co do przyjętej nazwy dotyczy seriali komediowych.

Najwięcej różnic w klasyfikowaniu dotyczy programów rozrywkowych; w tabeli 2 wskazano 44 przykłady. Siedem różnic zidentyfikowano w nazewnictwie programów informacyjnych i publicystycznych.

Tabela 2. Nazwy kategorii odnoszących się do programów rozrywkowych, informacyjnych i publicystycznych w ramówkach liniarnych i na platformach VOD

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Alarm!	TVP1	Magazyn reporterów	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Bitwa o gości	TVN	Reality show	Rozrywka/Podróże i przyroda	program podróżniczy
Bogaty dom – biedny dom	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Rozrywkowy	
Chłopaki do wzięcia	Polsat	Telenowela dokumentalna	Programy/Dokumentalny	
Detektywi	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale kryminalne/Seriale sensacyjne	serial kryminalny, serial TVN
Dlaczego ja?	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Doda. Dream Show	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Dzień dobry TVN	TVN	Magazyn	Rozrywka	magazyn śniadaniowy, program codzienny, program poradnikowy, rozmowy z gwiazdami, rozmowy z ekspertami
Familiada	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Gliniarze	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Gra słów. Krzyżówka	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Jaka to melodia?	TVP1	Teleturniej muzyczny	Programy/Rozrywka	
Jeden z dziesięciu	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Klan	TVP1	Telenowela	Seriale/Obyczajowe	
Kobieta na krańcu świata	TVN	Cykl reportaży	Podróże i przyroda	Martyna Wojciechowska, gdzie jechać na wakacje, odcinki niebezpieczne podróże, program podróżniczy, życie na walizkach
Koło fortuny	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Kuchenne rewolucje	TVN	Reality show	Rozrywka/kuchnia	Magda Gessler, Magda Gessler przepis

Gatunki, kategorie i tagi w telewizji linearnej i nielinearnej

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Magazyn śledczy Anity Gargas	TVP1	Magazyn	News/publicystyka	Reporterskim okiem
MasterChef	TVN	Show	Rozrywka/kuchnia	Anna Starmach, Magda Gessler, Michel Moran, najlepsi kucharze, najlepsze przepisy, program kulinarny, program o gotowaniu, show kulinarne
Melanowski i Partnerzy	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Kryminalny	
Milionerzy	TVN	Teleturniej	Rozrywka	Hubert Urbański, kultowy teleturniej, gra o milion
Na ratunek 112	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Nasz nowy dom	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Nie taka prosta historia	TVP2	Magazyn	Programy/historia	
Ocaleni	TVP1	Talk show	News/publicystyka	Blisko ludzi
Polacy za granicą	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Podróżniczy	
Postaw na milion	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Pytanie na śniadanie	TVP2	Magazyn	Programy/Rozrywka	
Reset	TVP1	Serial dokumentalny	News/publicystyka	
Resortowe dzieci	TVP1	Reportaż	News/publicystyka	
Rolnik szuka żony	TVP1	Reality show	Programy/Rozrywka	
Sekrety rodziny	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Sprawa dla reportera	TVP1	Cykl reportaży	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Strefa natarcia	TVP1	Program publicystyczny	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Superwizjer	TVN	Magazyn reporterów	Programy	Najlepsi reporterzy TVN, najlepsze reportaże TVN, reportaże dziennikarzy śledczych
Szansa na sukces. Opole 2024	TVP2	Show	Programy/Rozrywka	
Szpital	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Serial obyczajowy	paradokumentalny serial, seriale o lekarzach

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Ślub od pierwszego wejrzenia	TVN	Real TV	Rozrywka	Eksperyment społeczny, jak znaleźć miłość, jak znaleźć partnera, jak zorganizować wesele, jak zorganizować ślub
Tak to leciało	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Temptation Island Polska	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Ten moment	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale	reality show, script doc
The Real Housewives. Życie Warszawy	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Top model	TVN	Reality show	Rozrywka	Dawid Woliński, Joanna Krupa, Kasia Sokołowska, Marcin Tysza, Top Model Jury
Totalne remonty Szczęśliwej	TVN	Lifestyle	Rozrywka/Dom i Ogród	Dorota Szczęśliwska, remont domu, remonty, stolarz Darek, totalne remonty, zakład stolarski
Trudne sprawy	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Ukryta prawda	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale obyczajowe	seriale o życiu, seriale paradokumentalne
Va banque	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
W kotle historii	TVP2	Program publicystyczny	Programy/kulinarria	
Wiesz czy nie wiesz?	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Zapisałam w gwiazdach	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Programy	program paradokumentalny
Zjedź Alaskę	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Podróżniczy	

Jeśli spojrzymy na poszczególne organizacje medialne, najmniej różnic można dostrzec między klasyfikacją programów w kanale głównym Polsatu a platformą Polsatboxgo, a najwięcej między nazwami stosowanymi w kanale głównym TVN a Playerem. Pośrodku plasuje się TVP.

Kolejne spostrzeżenie dotyczy znacznie częstszej obecności nazw tradycyjnych gatunków medialnych w ramówkach telewizyjnych w porównaniu z bibliotekami VOD, na przykład teleturniej, reality show, magazyn reporterów, serial dokumentalny, telenowela itd. W telewizji nieliniowej nadawcy stosują nazwy ogólniejsze: rozrywka, news, publicystyka i częściej pojawiają się nazwy związane z tematyką programów: podróżniczy, kulinaria, dom i ogród, historia, podróże i przyroda. Klasyfikacje zastosowane w bibliotekach VOD rzadko wskazują natomiast na formę realizacji programów,

co decyduje w znacznym stopniu o przypisaniu programów do tradycyjnych gatunków medialnych.

Ponadto trudno nie zauważyć znacznej swobody kategoryzacyjnej nadawców, na przykład:

- „Alarm!” określany w ramówce TVP1 jako magazyn reporterów, w bibliotece VOD „staje się” newsem/publicystyką z dodatkowym oznaczeniem „reporterskim okiem”;
- „Szpital” definiowany w ramówce TVN jako serial fabularno-dokumentalny, w bibliotece określany jako serial obyczajowy z tagami: „paradokumentalny serial”, „seriale o lekarzach”;
- „Dlaczego ja?” nazwany w ramówce Polsatu serialem fabularno-dokumentalnym, na platformie Polsatbox przeistacza się w serial paradokumentalny.

Warto zaznaczyć, że tag „serial paradokumentalny” w klasyfikacji stosowanej na platformie Player obejmuje zarówno seriale z udziałem aktorów-amatorów, całkowicie oparte na scenariuszach, jak i programy rozrywkowe z udziałem prawdziwych bohaterów: „Ukryta prawda”, „Szpital”, „Szkółka” obok „Nastolatki rządzą kasą”, „Damy i wieśniaczki”.

Nazwy, kategorie stosowane przez nadawców, programerów, twórców telewizji

Od stycznia 2021 do grudnia 2022 roku przeprowadziłam sześć wywiadów z dyrektorami programowymi TVN Style, HGTV, Discovery, Discovery Historia, Discovery Life, Metro, Food Network, Travel, DTX oraz z twórcami reprezentującymi organizacje produkcyjne: Endemol-Shine, Constantin, Golden Media i mniejsze lokalne firmy.

Przeprowadzone rozmowy pozwalają na sformułowanie kilku wstępnych wniosków. Przede wszystkim większość uczestników badania wskazała, że tradycyjne gatunki medialne nie są ważne dla widzów współczesnej telewizji.

Moim zdaniem gatunki, kategorie, klasyfikacje nie są w ogóle ważne dla widzów w wyborze programów. Myślę, że gdyby zrobić badania i zapytać widzów, jaki gatunek preferują, nie wiedzieliby co na to odpowiedzieć, albo wszyscy powiedzą Ci, że lubią oglądać filmy dokumentalne, bo wypada tak powiedzieć.

Doświadczenie autopromocji wskazuje na to, że kiedyś działały spoty zawierające w sobie informacje o przynależności gatunkowej programów. Dzisiaj widzimy, że widz nie szuka gatunków. Szuka informacji o bohaterach, historiach i emocjach. To są rzeczy, na które widz zwraca uwagę.

Nefliks jest nadgorliwy w definiowaniu gatunków. Moim zdaniem jest zbyt wiele szczegółowych opisów, które nie są w stanie zachęcić widza.

Tylko jeden uczestnik badania wskazał, że kategorie gatunkowe mogą być pomocne dla widzów:

Gatunki są ważne dla odbiorców, żeby wiedzieli, co chcą wybrać [...] ludzie, którzy są fanami docu-scripted, jak mają opis, że to jest tego typu program, to go z przyjemnością włączą. Ja na przykład nie włączę tego programu, bo go po prostu nie oglądam. [...] Gatunki są ważne, żeby wiedzieć, że oglądam serial, który ma 6 odcinków, a nie wchodzę w operę mydlaną, która ma sto tysięcy odcinków, bo też nie jestem na to gotów.

Większość badanych przyznała, że w bardzo ograniczony sposób posługuje się nazwami tradycyjnych gatunków medialnych i preferuje w szczególności w komunikacji zawodowej własne podziały.

Przede wszystkim [używam nazwy] „reality show”, ponieważ pracuję przy tego rodzaju programach. Są to opowieści o ludziach i historiach, o ich życiu. Używam też raczej określenia telewizja śniadaniowa niż morning show, a często używam po prostu nazw programów. Newsy to jest też nazwa, której używam. Nie tylko w odniesieniu do całego gatunku, ale też jako na przykład informacji, którą przekazał bohater w swojej wypowiedzi i ja się mogę na tym oprzeć, konstruując jakiś wątek w programie reality. Czasem mówiąc o rozrywce używamy określenia serial.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów udało się wyodrębnić następujące, powtarzające się kryteria przypisania do grupy programów:

1. Programy oglądane przez określone grupy widzów (tzw. kohorty przypisane do danego kontentu)

Ponieważ staramy się przechodzić z myślenia linearnego na digitalowe, to coraz mniej mówimy, że potrzebujemy programu z gatunku bikini reality, docu soap, **coraz częściej mówimy, potrzebujemy programu dla kohorty, czyli dla pewnej grupy odbiorców, o których wiemy, że obejrżeli jakiś program.** Kohorta nie jest definiowana wyłącznie przez dane demograficzne, ale raczej przez zainteresowanie pewnymi programami. Mówimy więc raczej, potrzebujemy coś dla tej kohorty albo dla tamtej kohorty. Odchodzimy od komunikowania się między sobą gatunkami.

2. Stopień intensywności emocjonalnej programu

Rekomendacje w znanych mi serwisach proponują ciągłość tematyczną, ale pomijają **oczekiwanie emocjonalne widza.** My, programując nasz kanał, mamy takiego wzorcowego widza i zastanawiamy się, na co miałby ochotę, nie tylko tematycznie, ale co mu się właściwie w danym programie podoba.

Na pewno stosuję **sobie też taką skalę emocjonalną w programie,** to znaczy na ile mocno będę musiał wchodzić w ludzkie historie i jak mocno będę musiał poruszać poważne, życiowe problemy.

No bo to jest tak, że na przykład reality show Project Lady realizowany bardzo podobnie jak Hotel Paradise, jest dużo mocniejszym programem wymagającym od realizatorów dużo większej wrażliwości niż Hotel Paradise, chociaż w Hotelu Paradise raz na 10–15 odcinków pojawia się na chwilę jakiś poważny temat i wtedy wszyscy są zaskoczeni, że w takim lekkim programie można poruszyć taki poważny temat. Na pewno ja oceniam sobie taki ładunek emocjonalny, robię sobie taką skalę, na ile mocno będę musiał uurażliwić się na dany projekt.

Wierzę w system rekomendacji Netfliksa, ponieważ dotyczy faktycznych wyborów widza, a nie deklaracji dotyczących gatunków. W tym systemie jest miejsce nie tylko na tematykę, ale na przykład właśnie intensywność emocjonalną, zakończenie historii i mnóstwo innych drobnych kryteriów.

Gatunki nie mają kluczowego znaczenia dla sukcesu programu, **ostatecznie zawsze chodzi o emocje**, które program wywoła u widza poprzez bohatera i narracje, która bardzo często zakłada przemianę bohatera i nie ma znaczenia, czy jest to serial, czy reality tv.

3. Tematyka

Właściwie w kanałach tematycznych nie posługujemy się pojęciem gatunku przy programowaniu i przy produkowaniu. Bo właściwie my w kanałach tematycznych funkcjonujemy tylko w reality. Kropka. W podziale programów **bardziej skupiamy się na tematach, kategoriach tematycznych**, np. kategoria ogrody, metamorfozy – oczywiście te dwie kategorie mogą się spinać i możemy robić metamorfozy ogrodów, szukanie domów.

4. Programy *scripted* (oparte na scenariuszu) i *non-scripted* (nieoparte na scenariuszu)

Scripted czy nie *scripted* i to jest zasadniczy podział. W przypadku *scripted* po prostu znajdujesz statystę i wymyślasz wszystko od A do Z, ta osoba nie wnosi swojego życia i takiego zasobu dokumentalnego, bo wszystko jej wymyślasz, albo masz no właśnie reality.

Są elementy wspólne między reality i docu, na przykład setki bohaterów, którzy komentują zdarzenia. Jednak nawet w tym wypadku strona realizacyjna zawiera istotne różnice: w reality prowadzenie rozmowy musi uwzględniać to, że bohaterowie są prawdziwi i nieprzewidywalni w swoich komentarzach, w docu aktorzy realizują założenia scenariusza.

5. Programy lifestylowe i faktualowe

Kontent dzieli się na *scripted/non-scripted* (coś co ma scenariusz i nie ma scenariusza); drugi podział to jest na telewizję na żywo i „nie na żywo”, a potem dochodzimy do podziałów wewnątrz tych gatunków: **non scripted dzielone na lifestyle (kobięce) i factual (męskie)**.

6. Charakterystyka produkcyjna

Dla mnie najbardziej użyteczny jest podział na dwie podstawowe kategorie, którymi się posługuję: **sprzedażowe lub zlecone na antenę**.

Można to rozumieć tak, że albo coś ci zleca antena i robisz coś, bo jest dla niego budżet, albo jest to sytuacja taka, że odbywa się dział sprzedaży i informuje, że znalazł się klient i różnica jest zasadnicza.

Posługujemy się pojęciem reality, ale jest to pojęcie bardzo szerokie. **Ja sobie klasyfikuję programy od strony reżyserskiej – jaką pracę będą musiał wykonać**, jaki rodzaj pracy, jak będą wyglądały scenariusze, jak będzie wyglądała realizacja na planie. Dla mnie ważnym rozróżnieniem jest to, czy jest to program z użyciem kamer ENG i używamy światła, które jesteśmy w stanie zabrać ze sobą w małym busie, czy jest to program z kamerami PTZ (pan-tilt-zoom), w którym montujesz w pokoju kamerę i z reżyserki jest prowadzona realizacja, jak jest to w BB. No i są programy łączone, jak np. Hotel Paradise albo Project Lady. Kolejnym ważnym kryterium w klasyfikacji jest to, czy program opiera się na celebrytach, czy też nie, bo wpływa to na sposób współpracy z bohaterami.

Prawdopodobne wydaje się to, że każdy kolejny uczestnik badania dorzuciłby następne kryteria podziału programów telewizyjnych. Przy znacznie poszerzonej grupie badanych ta krótka lista osiągnęłaby być może rozmiar poważnego katalogu nazw, z których część szybko stałaby się nieaktualna, tak jak wydaje się przebrzmiały podział na kanały „lifestylowe” dla kobiet i „faktualowe” dla mężczyzn.

Podsumowanie

Wydaje się, że mimo ograniczonego materiału badawczego, można pokusić się o sformułowanie kilku wniosków płynących z poczynionej analizy.

Nadawcy i twórcy telewizyjni używają częściej nazw tradycyjnych gatunków medialnych w komunikacji do widza telewizji linearnej. W bibliotekach VOD starają się opisywać programy przez „wielogłos” określeń, stosując różnorodne kryteria po to, by przyciągnąć uwagę wielu grup widzów, w nomenklaturze programerów „kohort”.

Niekiedy to bogactwo przeradza się w chaos i niespójność, kiedy ten sam program jest nazywany dokumentalnym, fabularnym i paradokumentalnym albo reporterskim, newsowym i publicystycznym. Jednak ten pozorny błąd w istocie jest przemysłany, ponieważ chodzi o przyciągnięcie tymi nazwami uwagi widza, a nie precyzyjne i logiczne oddzielenie zbiorów. Ten mechanizm opisywania programów daje wrażenie pewnego ograniczenia i ujednolicenia kategorii w telewizji linearnej i zróżnicowania w telewizji nielinearnej.

Po co są te gatunki? Po co porządkujemy gatunki w określony sposób. Pierwsza odpowiedź z powodów biznesowych. W telewizji linearnej kierujemy się w doborze programów grupami komercyjnymi. Staramy się ustalić, kto obejrzy dany program, a w konsekwencji wyemitowanej reklamy. Z kolei w OTT zależy nam na jak największej liczbie subskrypcji. Nie zależy nam na tym, żeby się dopasować do jednej konkretnej grupy. [...] Czyli de facto ujednolicenie gatunków w telewizji linearnej i zróżnicowanie w telewizji nielinearnej wynika z tego, że są inne cele biznesowe.

Największe różnice w nazewnictwie programów pomiędzy telewizją linearną i nielinearną można zaobserwować w grupie TVN WBD. Wydaje się, że wynika to z zaawansowania w śledzeniu ogólnościowych trendów, których symbolem pozostaje Netflix. Obserwujemy zatem na platformie rozmnożenie tagów umożliwiających widzom zastosowanie dodatkowych kryteriów wyboru, jak temat, spodziewane emocje, a także nazwisko celebryty.

Kryteria podziałów stosowanych przez twórców telewizji odzwierciedlają płynność, hybrydyzację, zmienność tak zwanego telewizyjnego kontentu. Nie mówimy oczywiście już tylko o międzygatunkowych hybrydach (w rozumieniu tradycyjnych gatunków medialnych), ale o zatarciu granic między fabułą i rozrywką, informacją i rozrywką, informacją i fabułą. Nawet podział na telewizję *scripted* i *non-scripted*, określane jako zasadny przez uczestników badania, wydaje się unieważniony w komunikacji do widza. Na platformie Player tagiem „paradokumentalne” są bowiem określane zarówno programy oparte na scenariuszu, zrealizowane z aktorami-amatorami, jak i typu reality, w których występują bohaterowie.

Obserwacja telewizyjnego rynku medialnego wskazuje na to, że tendencja do zacierania granic między kategoriami nasila się z roku na rok. Przede wszystkim dotyczy to programów należących do rozrywki. Trzeba natomiast odnotować, co potwierdziła przeprowadzona analiza, że w mniejszym stopniu ta tendencja dotyczy fabuły, a w szczególności seriali fabularnych.

Bibliografia

- Alexander N., *Catered to Your Future Self: Netflix's "Predictive Personalization" and the Mathematization of Taste* [w:] *The Netflix Effect: Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.
- Arnold S., *Netflix and the Myth of Choice/Participation/Autonomy* [w:] *The Netflix Effect: Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.
- Bruun H., *The delay economy of 'continuity' and the emerging impatience culture of the digital era*, "Nordic Journal of Media Studies" 2019, Vol. 1(1), s. 85–101.
- Bruun H., *Re-scheduling Television in the Digital Era*, Routledge, London 2020.
- Casey J.M., *Forward Is the Battle Cry": Binge-Viewing Netflix's House of Cards* [w:] *The Netflix Effect. Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.
- Ellis J., *Scheduling: The Last Creative Act in Television*, "Media, Culture & Society" 2000, Vol. 22(1), s. 25–38.
- Gatunki i formaty we współczesnych mediach*, red. W. Godzic, A. Kozieł, J. Szyjko-Kwas, Wydawnictwo Poltex, Warszawa 2015.
- Grainge P., Johnson C., *From catch-up TV to online TV: digital broadcasting and the case of BBC iPlayer*, "Screen 59" 2000, Vol. 1, s. 21–40.
- Programming TV, Radio, and Cable*, eds. E.T. Vane, L.S. Gross, Focal Press, Boston 1994.

- Ihlebaek K., Syvertsen T., Ytreberg E., *Keeping them and moving them: TV scheduling in the phase of channel and platform proliferation*, "Television & New Media" 2014, Vol. 15(5), s. 470–486.
- Mittel J., *A Cultural Approach to Television Genre Theory*, "Cinema Journal" 2001, No. 40 (3), s. 3–24.
- Noh S., *Dual portfolio management strategies of online subscription video on demand (SVOD) companies: a genre perspective*, "Journal of Media Business Studies" 2020, Vol. 18(2), s. 132–153.
- Rouvroy A., *The end(s) of critique: Data behaviourism versus due process* [w:] *Privacy, Due Process and the Computational Turn: The Philosophy of Law Meets the Philosophy of Technology*, eds. M. Hildebrandt, K. de Vries, Routledge, London 2013.
- Smith-Rowsey D., *Imaginative Indices and Deceptive Domains: How Netflix's Categories and Genres Redefine the Long Tail* [w:] *The Netflix Effect: Technology and Entertainment in the 21st Century*, eds. K. McDonald, D. Smith-Rowsey, Bloomsbury, London 2016.
- Sullivan J.L., *Media audience. Effects, Users, Institutions, and Power*, Sage, London 2020.
- Wawer M., *Gatunki, formaty w pejzażu telewizyjnym. Jak badać współczesną telewizję?* Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
- Wawer M., *Programowanie w telewizji linearnej i nielinearnej. Jak zmienia się rola ramówki?* [w:] *Komunikowanie w procesie zmian*, red. W. Świerczyńska-Głównia, A. Hess, M. Nowina-Konopka, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2021.
- Williams R., *Technology and Cultural Form*, Routledge, New York 2003.

Część pierwsza materiału badawczego (lista programów wyemitowanych w dniach od 2.10.2023 do 8.10.2023 w TVP1, TVP2, TVN i Polsatu, stanowiąca przedmiot analizy badawczej):

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Agape blisko Ciebie	TVP1	Program religijny	Programy	
Agrobiznes	TVP1	Magazyn rolniczy	News/informacje	
Akacyjowa 38	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/kostiumowe	
Alarm!	TVP1	Magazyn reporterów	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Anna Dymna – spotkajmy się	TVP2	Dyskusja	News/publicystyka	
Balans bieli	TVP1	Program religijny	Programy	
Barwy szczęścia	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	
Bitwa o gości	TVN	Reality show	Rozrywka/Podróże i przyroda	program podróżniczy
Bogaty dom – biedny dom	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Rozrywkowy	
Chichot losu	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Chłopaki do wzięcia	Polsat	Telenowela dokumentalna	Programy/Dokumentalny	
Co za tydzień	TVN	Magazyn	Programy	kulisy, pokazy mody, program Oliviera Janiaka, program o gwiazdach, show-biznes
Czas w las	TVP2	Magazyn	Programy/wiedza	
Detektywi	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale kryminalne/Seriale sensacyjne	serial kryminalny, serial TVN
Disco gramy!	Polsat	Program muzyczny	Programy/Muzyczny	
Dlaczego ja?	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Dobre historie	TVP2	Program religijny	Programy	
Doda. Dream Show	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Doradca smaku	TVN	Magazyn kulinarny	brak	brak
Dziedzictwo	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	
Dzień dobry	TVN TVN	Magazyn	Rozrywka	magazyn śniadaniowy, program codzienny, program poradnikowy, rozmowy z gwiazdami, rozmowy z ekspertami
Echo serca	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	serial medyczny
Ewa gotuje	Polsat	Magazyn kulinarny	Programy/Kulinarny	
Fakty	TVN	Program TV	News	Diana Rudnik, Fakty online, Fakty player, Grzegorz Kajdanowicz, Katarzyna Kolenda-Zaleska, Piotr Kraško, Piotr Marciniak

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Familiada	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Gliniarze	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Gość „Wydarzeń”	Polsat	Program publicystyczny	Programy/Publicystyczny	
Gra słów. Krzyżówka	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Informacje kulturalne	TVP1	Magazyn kulturalny	Programy/kultura	
Interwencja	Polsat	Magazyn reporterów	Programy/Reporterski	
Jak oni kłamią	TVP1	Magazyn publicystyczny	Nasze programy	
Jak to jest zrobione?	TVN	Serial dokumentalny	Programy	program o ciekawostkach, program o technice, program popularnonaukowy
Jaka to melodia?	TVP1	Teleturniej muzyczny	Programy/Rozrywka	
Jeden z dziesięciu	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Klan	TVP1	Telenowela	Seriale/Obyczajowe	
Klasztorne smaki według Rem	TVP2	Magazyn kulturalny	Programy/kulinaria	
Kobieta na krańcu świata	TVN	Cykl reportaży	Podróże i przyroda	Martyna Wojciechowska, gdzie jechać na wakacje, odcinki niebezpieczne podróże, program podróżniczy, życie na wazilkach
Koło fortuny	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Korona królów. Jagiellonowie	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/kostiumowe	
Krok od nieba	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Kto was tak urządził?	TVN	Reality show	brak	brak
Kuba Wojewódzki	TVN	Talk show	Rozrywka/talk show	Kuba Wojewódzki
Kuchenne rewolucje	TVN	reality show	Rozrywka/kuchnia	Magda Gessler, Magda Gessler przepisy
Kulisz serialu „M jak miłość”	TVP2	Felieton	Programy	
Kwadrans polityczny	TVP1	Program publicystyczny	News/publicystyka	W politycznym ringu
Leśniczówka	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Lokatorka	TVP1	Serial kryminalny	Serial społeczno-kryminalny	
M jak miłość	TVP2	serial obyczajowy	Seriale obyczajowe	

Gatunki, kategorie i tagi w telewizji linearnej i nielinearnej

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Magazyn śledczy Anity Gargas	TVP1	Magazyn	News/publicystyka	Reporterskim okiem
MasterChef TVN		Show	Rozrywka/kuchnia	Anna Starmach, Magda Gessler, Michel Moran, najlepsi kucharze, najlepsze przepisy, program kulinarny, program o gotowaniu, show kulinarne
Melanowski i Partnerzy	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Kryminalny	
Milionerzy	TVN	Teleturniej	Rozrywka	Hubert Urbański, kultowy teleturniej, gra o milion
Na dobre i na złe	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Na ratunek 112	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Na sygnale	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowe	
Na Wspólnej	TVN	Serial obyczajowy	Serial obyczajowy/Telenowela	losy bohaterów Na Wspólnej
Nasz nowy dom	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Nauka jazdy	TVN	Rozrywka	Rozrywka	jak zdać egzamin na prawo jazdy
Nie taka prosta historia	TVP2	Magazyn	Programy/historia	
Ninja Warrior Polska	Polsat	Show	brak	
Notacje	TVP1	Serial dokumentalny	Cykl dokumentalny	
Nowe Zwariowane Melodie	TVN	Serial animowany	brak	brak
Nowy dzień z Polsat News	Polsat	Magazyn informacyjny	Programy/Muzyczny	
O mnie się nie martw	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Ocaleni	TVP1	Talk show	News/publicystyka	Blisko ludzi
Ojciec Mateusz	TVP1	Serial kryminalny	Seriale/sensacyjne	
Okazja na dom	TVN	Serial dokumentalny	brak	brak
Okrasa łamie przepisy	TVP2	Magazyn kulinarny	Programy/kulinaria	
Panorama	TVP2	Program TV	News/informacje	Bądź na bieżąco
Pati	TVN	Serial obyczajowy	Serial kryminalny/dramat	Agnieszka Przepiórska, Aleksandra Adamska, Bartek Ignaciuk

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Pierwsza miłość	Polsat	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Polacy za granicą	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Podróżniczy	
Postaw na milion	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Przyjaciółki	Polsat	Serial obyczajowy	Serial obyczajowy	
Pytanie na śniadanie	TVP2	Magazyn	Rozrywka/programy	
Raj za pół ceny	TVN	Serial dokumentalny	Brak	Brak
Ranczo	TVP1	Serial komediowy	Seriale/komediowe	
Recepta na stary dom	TVN	Serial dokumentalny	Brak	Brak
Reset	TVP1	Serial dokumentalny	News/publicystyka	
Resortowe dzieci	TVP1	Reportaż	News/publicystyka	
Rodzinka.pl	TVP2	Serial komediowy	Seriale/komediowe	
Rolnicy. Podlasie	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Dokumentalny	
Rolnik szuka żony	TVP1	Reality show	Programy/Rozrywka	
Sekrety rodziny	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Sprawa dla reportera	TVP1	Cykl reportaży	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Strefa natarcia	TVP1	Program publicystyczny	News/publicystyka	Reporterskim okiem
Superwizjer	TVN	Magazyn reporterów	Programy	Najlepsi reporterzy TVN, najlepsze reportaże TVN, reportaże dziennikarzy śledczych
Szadź	TVN	Serial kryminalny	Thriller	Aleksandra Popławska, Igor Brejdy, Kryminal, Maciej Stuhr
Szansa na sukces. Opole 2024	TVP2	Show	Programy/Rozrywka	
Szpital	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Serial obyczajowy	paradokumentalny serial, seriale o lekarzach
Ślub od pierwszego wejrzenia	TVN	Real TV	Rozrywka	Eksperyment społeczny, jak znaleźć miłość, jak znaleźć partnera, jak zorganizować wesele, jak zorganizować ślub
Ślubne pogotowie Janachows	Polsat	Rozrywka	Programy/Rozrywkowy	

Gatunki, kategorie i tagi w telewizji linearnej i nielinearnej

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Świat według Kiepskich	Polsat	Serial komediowy	Seriale/Komediowy	
Tajemnice rodu Valentów	TVP1	Serial historyczny	Seriale/kostiumowe	
Tak to leciało	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Tanie dranie – Moroz i Kłopot	TVP1	Program publicystyczny	Programy/kultura	
Teatr telewizji	TVP1	Spektakl teatralny	Teatr	
Teleexpress	TVP1	Program TV	News/informacje	
Temptation Island Polska	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
Ten moment	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale	reality show, script doc
Teściowie	Polsat	Serial komediowy	Seriale/Komediowy	
The Real Housewives. Życie W	Polsat	Reality show	Programy/Rozrywkowy	
The Voice of Poland	TVP2	Rozrywka	Programy/Rozrywka	
Top model	TVN	Reality show	Rozrywka	Dawid Woliński, Joanna Krupa, Kasia Sokołowska, Marcin Tyszcza, Top Model Jury
Totalne remonty Szelałowskiej	TVN	Lifestyle	Rozrywka/Dom i Ogród	Dorota Szelałowska, remont domu, remonty, stolarz Darek, totalne remonty, zakład stolarski
Trudne sprawy	Polsat	Serial fabularno-dokumentalny	Seriale/Paradokumentalny	
Tu mówi Polska	TVP1	Program publicystyczny	News/publicystyka	
Twoja twarz brzmi znajomo	Polsat	Rozrywka	Programy/Rozrywkowy	
Ukryta prawda	TVN	serial fabularno-dokumentalny	Seriale obyczajowe	seriale o życiu, seriale paradokumentalne
Uwaga!	TVN	Magazyn reporterów	Programy	Interwencja, kulisy sławy, reportaże
Va banque	TVP2	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
W kotle historii	TVP2	Program publicystyczny	Programy/kulinaria	
Wiadomości	TVP1	Program tv	News/informacje	Bądź na bieżąco
Wiesz czy nie wiesz?	TVP1	Teleturniej	Programy/Rozrywka	
Więzienie	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Dokumentalny	

Nazwa programu	Kanał telewizyjny	Nazwa kategorii w ramówce linearnej	Nazwa kategorii na platformie VOD	Wybrane tagi i inne na platformie VOD
Wydarzenia	Polsat	Program TV	Programy/Główne wydanie flagowego serwisu informacyjnego telewizji Polsat	
Zakazany owoc	TVP2	Serial obyczajowy	Seriale/Obyczajowy	
Zapisane w gwiazdach	TVN	Serial fabularno-dokumentalny	Programy	program paradokumentalny
Zjedz Alaskę	Polsat	Serial dokumentalny	Programy/Podróżniczy	
Złoty chłopak	TVP1	Serial obyczajowy	Seriale	dramat
Zrzuńcowani, odbudowani	TVP1	Program religijny	Program religijny	

Część druga materiału badawczego (składają się na nią wywiady pogłębione przeprowadzone w okresie od 1.01.2022 do 31.12.2022 z programatorami i kreatorami telewizji):

Agnieszka Bednarska, producent (Constantin)

Dorota Eberhardt, dyrektor programowa Discovery, Discovery Historia, Discovery Life, Metro, Food Network, Travel, DTX

Katarzyna Hummel, producent (Endemol-Shine)

Bartosz Łabęcki, producent, reżyser (Golden Media)

Witold Marciński, producent niezależny

Monika Pieczyńska, dyrektor programowa HGTV, TVN Style